

Amersfoort, stad van Levende Historie

PRIJS
€ 3,-

**INCLUSIEF € 25,-
AAN KORTINGS-
BONNEN!**
Alleen geldig in juli
en augustus

AMERSFOORT MAKKELIJK BEREIKBAAR

Hoe kom ik in de binnenstad?

MET DE AUTO: Het centrum is vanaf diverse afslagen van de rondweg te bereiken.

De parkeergarages zijn bewegwijzerd en gelegen aan de rand van de oude binnenstad en bij het Centraal Station. Info: 033 - 464 07 70.

Kijk voor de wandelroute langs de Levende Historie projecten op bladzijde 14.

Tip: parkeer uw auto in één van de parkeergarages. Op de plattegrond in dit boekje zijn de parkeergarages aangegeven.

MET DE FIETS: Komt u per fiets de stad binnen, volg dan de rode ANWB borden richting Centrum. In het centrum zijn er volop mogelijkheden om uw fiets bewaakt te stallen, deze staan ook op de plattegrond in dit boekje aangegeven.

MET DE TREIN: Amersfoort is uitstekend te bereiken per trein. Vanaf het Centraal Station de gele bordjes richting Centrum volgen, De Stationsstraat gaat over in de Asch van Wijckstraat.

Na de bocht het kruispunt oversteken, de Stadsring, rechtdoor lopen, langs het gemeentehuis, tot de Westsingel. Hier linksaf, na 80 meter aan de rechterkant Museum Flehite, startpunt van de wandelroute langs de Levende Historie projecten. Zie bladzijde 14.

MET DE BUS: Op het Stationsplein staat een informatiebord met de vertrektijden van het stads- en streekvervoer met een frequente dienstregeling. De stadsbussen 1, 2, 10, 11, 12, 15 en 16 gaan richting centrum, uitstappen bij de halte Stadhuis.

Tip: naast het Centraal Station van Amersfoort bevindt zich het VVV kantoor.

Hoe kom ik bij Landgoed Schothorst?

Centrum voor Natuur- en Milieu-Educatie, "Landgoed Schothorst", Schothorsterlaan 21, 3822 NA Amersfoort, tel: 033 - 469 52 00. Entree: gratis.

MET DE AUTO: Vanuit de richting Amsterdam - Hilversum:

Volg de A1 tot de afslag Amersfoort / Bunschoten (afslag 12).

Vanuit de richting Zwolle - Apeldoorn of Utrecht: Bij knooppunt Hoevelaken de A1 richting Amsterdam volgen, neem de afslag Amersfoort / Bunschoten (afslag 12).

Bij afslag Amersfoort / Bunschoten eraf en volg richting Amersfoort / Hoogland (N199). Bij het derde verkeerslicht linksaf richting Leusden. Na 600 m bij het verkeerslicht linksaf (Hamseweg).

Vanaf dit punt de gele wegwijzers "Centrum voor Natuur- en Milieu-Educatie" volgen. Na 700 m. rechtsaf en volg de oprijlaan, Schothorsterlaan. Blijf de gele wegwijzers volgen (rechts aanhouden bij de rotonde voor de villa).

Centrum voor Natuur- en Milieu-Educatie, "Landgoed Schothorst", Schothorsterlaan 21, 3822 NA Amersfoort, tel: 033 - 469 52 00.

MET DE FIETS OF TE VOET:

Komend vanuit de VVV linksaf, de Stationsstraat.

1. Eerste weg linksaf, de Weyerstraat en dan rechtsaf, Smallepad, langs het spoor.
2. Helemaal uitrijden en links het fietspad over de Eem.
3. Grote Spui, rechtsaf en direct linksaf, Schimmelpenninckstraat uitrijden.
4. Aan het einde linksaf onder de Meridiaantunnel door.
5. Aan het einde rechtsaf, langs de Graffitiwand, de Keerkring, tot aan de stoplichten, Ringweg Koppel.
6. Rechtdoor oversteken en de weg vervolgen, Holkerweg. Rechtdoor bij de rotonde, langs winkelcentrum Schothorst.
7. Holkerweg gaat over in de Abraham Blankaartsingel.
8. In de bocht de A. Blankaartsingel oversteken en rechtdoor Nijenrode in.
9. Bij de Y-splitsing links aanhouden, Nederhorst.
10. Tweede straat linksaf, de Schothorsterlaan.
11. Nu de bordjes "Centrum voor Natuur- en Milieu-Educatie" volgen, Landgoed Schothorst.

Komend vanuit het centrum, Museum Flehite, Westsingel.

1. Bij Museum Flehite oversteken en de Grote Spui in.
2. Einde straat rechtsaf, Schimmelpenninckstraat uitrijden.
Zie verder route hierboven vanaf punt 5.

ADRES FIETSVERHUUR: Speciaal voor het project in Schothorst bestaat een fietsenplan zodat bezoekers van het project slechts voor €3,- per dag en een borg van €25,- een fiets kunnen huren.

- Kamperbinnenpoort, Muurhuizen 92, Tel: 033 - 480 93 10
- Rijwielshop Station Amersfoort, Stationsplein 29, tel: 033 - 461 49 85. Prijs: v.a. €5,20 per dag.

LEVENDE HISTORIE IN AMERSFOORT

VOORWOORD

Het afgelopen jaar hebben we de binnenstad van Amersfoort flink opgepoetst. Het winkelgebied heeft een nieuwe aanblik gekregen. Een van de centrale gedachten bij die vernieuwing was het benadrukken van het historische karakter van de binnenstad. Het gemeentebestuur koestert de binnenstad graag. Vandaar dat ik blij ben dat Levende Historie de binnenstad weer als decor gebruikt voor haar activiteiten. De grote toegankelijkheid van de projecten op de Hof, de Kar en het Burgerweeshuis, de laagdrempelige manier van vertellen over de geschiedenis van de stad in de Mannenzaal spreken mij zeer aan. Het maakt bewoners en bezoekers van Amersfoort nieuwsgierig naar de wortels van de stad.

De verhalen van spelers zetten de toeschouwers aan tot verdieping wat zich in deze stad met al haar historie heeft afgespeeld.

Als supporter van het Centrum voor Natuur- en Milieu-Educatie Landgoed Schothorst ben ik zeer ingenomen met het nieuwste project van Levende Historie: het middeleeuwse erf.

De combinatie van een levende have en prachtige replica's van hoeve en huis, zoals die in Schothorst zijn gerealiseerd, biedt voor spelers een prachtige mogelijkheid de periode rond 800 te verbeelden.

De verschijning van deze brochure is zeer toe te juichen.

Ik wens u daarom veel plezier bij het bezoek aan alle projecten; ook ik zal dit jaar zeker als verantwoordelijk wethouder gaan genieten van een hernieuwde kennismaking.

Jan de Wilde

Wethouder Cultuur, Gemeente Amersfoort.

Inhoudsopgave

1. Voorwoord & inhoudsopgave	3
2. Levende Historie: Wat is dat?	5
3. Vragen, Vragen, Vragen?	5
4. Ontdek Amersfoort rond 800	6
4.1 Levende Historie in Schothorst	7
5. Ontdek Amersfoort rond 1600	10
5.1 Levende Historie op de Hof en Sint-Joriskerk	11
5.2 Levende Historie en de handelskar	12
5.3 Levende Historie in het Burgerweeshuis	12
Stadsplattegrond	14
6. Ontdek Amersfoort rond 1900	16
6.1 Levende Historie in de Mannenzaal	17
7. Toeristische Highlights	19
Notities	22
Kortingsbonnen	23
Colofon	27

2. Levende Historie: Wat is dat?

Soms is geschiedenis een aaneenschakeling van jaartallen, niet veel meer dan een opsomming van feiten en weetjes. Maar geschiedenis hoeft niet saai te zijn. Velen bewaren goede herinneringen aan de verhalen waarmee hun meester of juf het verleden tot leven wist te wekken.

De geschiedenis kan nog op een andere manier tot leven worden gebracht. Een bepaalde periode kan met behulp van acteurs worden nagespeeld. Deze hebben zich zodanig ingeleefd in een bepaalde periode dat het lijkt alsof we vanuit de eenentwintigste eeuw in één klap een lang vervlogen tijd binnentreden. Dergelijke verbeeldingen van het verleden kan men aanschouwen in theater, televisie of bioscoop. Daarnaast kan men acteurs op een historische locatie situaties laten naspelen en dat noemen we Levende Historie.

Levende Historie is niet zomaar een verkleedpartij. In tegendeel, vóór de acteurs hun historisch kostuums aantrekken, hebben ze een grondige en diepgaande studie gemaakt van de plaats en tijd waarin zij een rol spelen.

Met z'n allen zijn de acteurs aldus in staat een afgebakend deel van dat verleden als het ware nieuw leven in te blazen.

Bijzonder is nu dat bij Levende Historie, in tegenstelling tot andere visualiserings van de geschiedenis zoals toneel en film, het publiek actief kan deelnemen. De kijkers kunnen de acteurs met vragen bestoken en zo hun kennis van het verleden vergroten.

Die vragen kunnen zeer divers zijn. Wat voor werk doet u? Wat verdient u? Waar woont u? Hoe groot is uw huis? Heeft u stromend water? Waar wast u zich? Wat eet u? Eet u ook wel eens vlees? Is vis duur? Wat is scherbier?

Deze zomer worden drie periodes uit het Amersfoortse verleden door middel van Levende Historie nieuw leven ingeblazen:

1. Op Landgoed Schothorst is te zien hoe boeren rond 800 leefden.
2. Op enkele plaatsen in de binnenstad wordt de periode rond 1600 verbeeld: op de Hof staan marktkramen waar ambachtslieden, weversvrouwen, spinsters en kruidenwijven hun beroep uitoefenen, in de Sint-Joriskerk houdt een chirurgijn spreekuur, de handelskar rijdt door de stad en in het Burgerweeshuis aan de Zuidsingel zorgt de binnenmoeder voor de opvoeding van wezen.

3. In de Mannenzaal achter de kapel van het Sint-Pieters- en Bloklandsgasthuis aan de Westsingel genieten enkele mannen uit 1907 van hun oude dag.

3. VRAGEN, VRAGEN, VRAGEN?

Met de projecten van Levende Historie in de binnenstad en Schothorst kan de bezoeker als het ware terugreizen in de tijd. Daardoor kan men zich een voorstelling vormen van het leven van rond 800, 1600 en 1907. Het spannende van de drie projecten van Levende Historie is dat toeschouwers vragen kunnen stellen aan de personages.

Doordat de spelers volledig in hun rol proberen op te gaan, kunnen zij op de gestelde vragen antwoord geven. Hieronder volgen een aantal suggesties, die kunnen gelden voor alle projecten.

- **Hoe heet u? Hoe oud bent? Leven uw ouders nog?**
- **Bent u in Amersfoort geboren?**
Zo ja, waar en wanneer?
- **Bent u getrouwd? Met wie? Heeft u kinderen? Hoeveel?**
- **Draagt u deze kleren altijd? Hoe komt u aan deze kleren?**
- **Wat heeft u in uw hand? Wat is dat? Waar dient het voor?**
- **Wat en hoe vaak eet u per dag? Kookt u zelf?**
- **Wat doet u de hele dag?**
- **Kunt u lezen en schrijven?**
- **Bent u wel eens ziek (geweest)? Kunt u dan naar een dokter gaan?**
- **Waar woont u? Hoe groot is uw huis? Met z'n hoevelen woont u daar? Hoe verwarmt en verlicht u uw huis?**
- **Gaat u 's zondags naar de kerk? Welke?**
- **Is deze stad gezellig om te wonen? Komt u wel eens buiten de stad? Hoe komt u daar dan?**

In de loop der tijden hebben zich vele technische ontwikkelingen voorgedaan.

Maar de mensen zijn in principe niet veranderd.

Mensen maken zich nog steeds zorgen over hun gezondheid, zijn bang voor geweld, zijn trots, gierig of vrolijk.

Het verleden is anders, soms heel anders, maar eigenlijk toch ook weer niet.

De antwoorden van de spelers laten zien hoe het vroeger was. Kennis over vroeger laat je beter begrijpen hoe het nu in elkaar zit.

4 Ontdek Amersfoort rond 800

Aan het einde van de achtste eeuw was de Eemvallei niet meer dan een drassig stuk land. Van bebouwing was nauwelijks sprake: slechts hier en daar lag een eenzame boerenhoeve. Nederland bestond nog niet. Het rijk van Karel de Grote was verdeeld in gouwen die bestuurd werden door ambtenaren, de gouwgraven. Zij inden belastingen, spraken recht en zorgden voor de verdediging. Uit een oorkonde die Karel de Grote als koning in 777 uitvaardigde, lag de Eemvallei in de gouw Flethite (let op de extra "t" die later ten gevolge van een leesfout is verdwenen). In het noorden werd deze gouw

>>

- **Bent u vrij of horig?**
- **Wat is de pacht?**
- **Aan wie betaalt u pacht, hoeveel en waaruit bestaat uw product?**
- **Wat wordt hier verbouwd?**

begrensd door Almeri (de latere Zuiderzee en nog weer later het IJsselmeer).

Op de domeinen bebouwden boeren het land en hoedden er vee, hetzij als bezitter, hetzij als pachter. Ze waren vrij, dat wil zeggen dat ze geen verplichtingen hadden aan hun heer. Daarnaast woonden er halfvrijen (gebonden aan grond en heer), horigen (die niet zonder toestemming van de heer het domein mochten verlaten) en lijfeigenen of slaven.

Elk domein had een centrum: het *saalland*, letterlijk het land waarop de *sala* (huis) van de heer stond. Over het algemeen bestond de hoeve op een *saalland* uit een aantal gebouwtjes rond een omheind binnenplein. In "onze" streken was die omheining meestal een stevige, dichtbegroeide heg met bomen ertussen.

Het grote huis was opgetrokken uit hout en leem en was in principe niet meer dan een grote schuurvormige zaal met een haard en soms enkele afgescheiden kamertjes. Verder was er op het binnenplein een stevig afgebakend terrein met kleine hutjes voor de ongehuwde, vrouwelijke lijfeigenen. Aan de rand van de binnenplaats stonden eveneens houten huisjes, de werkplaatsen van allerlei ambachtslieden zoals een schoenmaker, een smid, een timmerman, een houtdraaier en een bierbrouwer. Verder was er nog een keuken, een bakhuis, een weefhuis, een melkhuis, schuren en stallen.

Rond het eigenlijke *saalland* lagen de akkers, de boomgaarden, de groentetuin, de weiden en bossen.

Elk domein telde een aantal hoeven van zo 'n 15 à 30 hectaren. Zo 'n hoeve werd bewoond door een familie, dus inclusief grootouders, ooms en tantes. Ook hier stond een huis met bijgebouwen, maar die waren eenvoudiger, om niet te zeggen armoediger dan de *sala* van de heer.

De vrije pachters beschikten elk over een stuk bouwland en wellicht een kleine boomgaard, maar het vee liet men grazen op gemeenschappelijke weiden.

De vrije pachters betaalden de heer alleen huur, dat wil zeggen een deel van wat het land jaarlijks opbracht. De horigen moesten echter elk jaar enkele dagen werkzaamheden verrichten op het *saalland*: bijvoorbeeld ploegen, eggen, zaaien, maaien, oogsten, fruit plukken, repareren van gebouwen en gereedschappen, bier brouwen, bomen vellen en vrachten vervoeren.

Het hele jaar door moest er hard gewerkt worden. Karel de Grote had bepaald dat de mensen op zondag (de dag des Heren) vrijgesteld moesten zijn van arbeid zodat ze de mis konden bijwonen in kerk of kapel. Behalve de 52 zondagen waren er door het jaar heen ook nog veel andere hoogtijdagen waarop er niet gewerkt hoefde te worden. Naast Kerstmis, Driekoningen (6 januari), Goede Vrijdag en Hemelvaart had men bijvoorbeeld vrij op de dag van de kerkwijding (de latere kermis), de feestdag van de patroonheilige van de kerk (zoals Sint Pieter op 29 juni en Sint Maarten op 11 november) en de dagen waarop de heer hof hield, dagen waarop de belastingen werden betaald. Op dergelijke feestdagen werd (zo blijkt uit bronnen) uitbundig gezongen, gedanst, gegeten en gedronken.

4.1 Levende Historie in Schothorst

**Centrum voor Natuur- en Milieu-Educatie, "Landgoed Schothorst",
Schothorsterlaan 21,
3822 NA Amersfoort,
tel: 033 - 469 52 00. Entree: gratis.**

**open: di, do, vr 15-17 uur,
wo, za, zo 13-17 uur. Op zaterdag en
zondag zijn er spelers aanwezig.**

**Op de overige dagen verteld de beheerder u het verhaal rondom de
Middeleeuwse boerderij.**

In Schothorst zijn pachters, horigen, slaven en de boer te spreken. De boerderij van Schothorst ligt in de voormalige gouw Flethite. Hij maakte deel uit van een domein met de naam Scathorst.

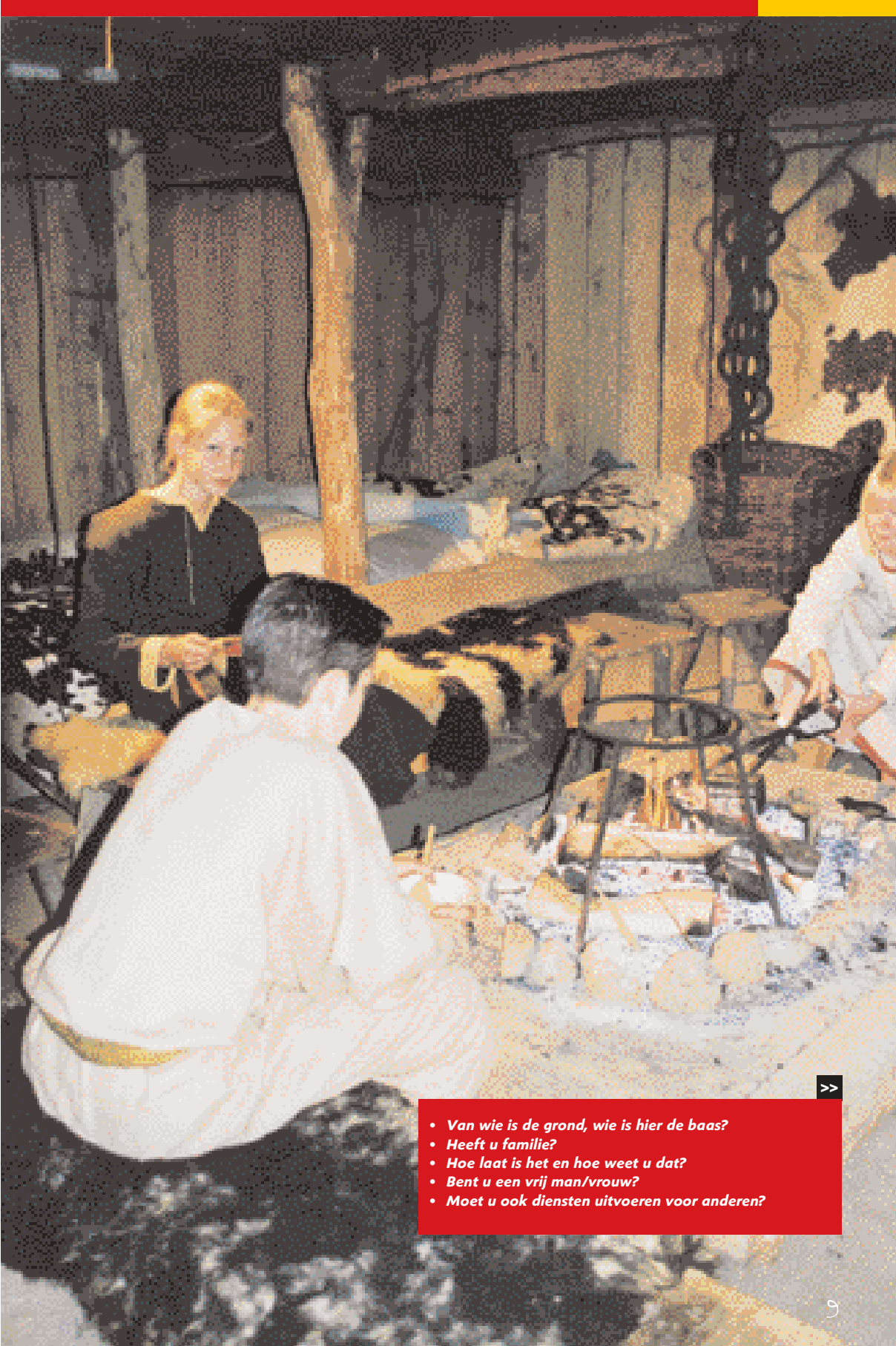

Het laatste deel van dat woord betekent "een beboste heuvel". Dat zal in de vlakke, moerassige Eemdelta een opvallende hoogte zijn geweest. Het domein Scathorst bevond zich dus op en rond een omheinde, met bomen begroeide hoogte in het noorden van de gouw Flethite.

De boerderij werd circa 800 bewoond door horigen. Zij verrichtten de hiervoor beschreven arbeid. Het bestuur van het domein is in handen van een koninklijke meier: hij woonde in de *sala* en liet het land bebouwen. Op het domein woont slechts een kleine groep pachters. Jaarlijks wordt er, namens de koning of keizer, rechtgesproken op het domein van de graaf aan de Rijn (Rhenen op ± 45 kilometer). Als de boeren op de jaarmarkt goederen willen verkopen, kunnen ze daar eveneens heen gaan of naar Dorestad (± 40 kilometer) of Utrecht (± 25 kilometer). Een lokale markt wordt regelmatig gehouden bij de voorde in de Eem (doorwaadbare plaats) op zo'n acht kilometer afstand. Op die kruising van water- en landwegen ontstaat later Amersfoort.

- *Van wie is de grond, wie is hier de baas?*
- *Heeft u familie?*
- *Hoe laat is het en hoe weet u dat?*
- *Bent u een vrij man/vrouw?*
- *Moet u ook diensten uitvoeren voor anderen?*

5 Ontdek Amersfoort rond 1600

De plattegrond van de huidige Amersfoortse binnenstad is vrijwel hetzelfde als die van rond 1600. Amersfoort was toen een dubbel ommuurde stad met vier hoofdpoorten waarvan tegenwoordig alleen de Kamperbinnenpoort (toen Viepoort genaamd) nog overeind staat.

Op de grens van de zestiende naar de zeventiende eeuw telde de stad ongeveer 4500 inwoners. Ze woonden in kleine huisjes, vaak niet groter dan een kamer en soms een achterhuis. De gemeenschappelijke zijmuren waren veelal van steen, maar voor- en achtergevels waren van hout en het dak was bedekt met stro. Daardoor waren de huizen nogal brandgevoelig. De welgestelde konden het zich permitteren hun huizen volledig op te laten trekken uit steen en het dak te laten bedekken met pannen.

Gezinnen waren in die tijd niet erg groot. Door slechte hygiëne haalden vele kinderen hun tweede verjaardag niet: alleen de sterkste werden volwassen (*survival of the fittest*) en

konden een nieuw gezin stichten. Voor meisjes en vrouwen was dat overigens allerm minst prettig: het aantal vrouwen dat in het kraambed stierf, was zeer hoog.

Het menu van de bevolking was eenvoudig, maar voedzaam. Hoewel men met een zekere regelmaat vis (uit de Zuiderzee) at, bestond de dagelijkse kost uit erwten, bonen, graan (in pap, brei en brood), kool en pastinaak. Vlees (en dan nog alleen maar het goedkoopste, te weten spek en worst) kwam alleen op hoogtijdagen op de tafels van het "modale gezin".

Gezien de beperkte woonruimte speelde het alledaagse leven zich noodgedwongen grotendeels op straat af. De houten of stenen stoep liep tot het midden van de straat en elke bewoner moest zijn eigen stoep schoon vegen. De stoep voor het huis werd dan ook gezien als een uitbreiding van de (woon)kamer. Vele Amersfoorters verdienden hun brood in de textielnijverheid. Na een kwaliteitscontrole door de *staal- of keurmeesters* kreeg het afgewerkte product een kwaliteitsgarantie: het lakenloodje met het stadswapen van Amersfoort.

Naast de lakenindustrie had de stad een fiks aantal bierbrouwerijen binnen haar muren, hoeveel precies, is op dit moment nog niet duidelijk. Volgens een rijmpje op een inmiddels verwijderd glas-in-loodraam in de Sint-Joriskerk zouden er ooit wel 350 zijn geweest:

*Men zag weleer in 't Amersfoortse dal
Driehonderd en vijftig brouwers leven,
Maar die daar nu nog zijn in 't getal
Die hebben dit glas [= raam] alhier gegeven.*

Waarschijnlijk heeft de grote hoeveelheid brouwerijen te maken met de omgeving, die was buitengewoon geschikt voor het verbouwen van hop en gerst. Uiteraard moesten de textiel- en bierarbeiders gevoed en gekleed worden. Circa 1600 telde Amersfoort nog zo 'n twintig tot dertig gilden.

Het leven rond 1600 was zwaar, althans voor de eenvoudige man. Hij moest hard werken, van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Vrije tijd had hij nauwelijks, laat staan vakantie. We moeten wel bedenken dat net als in 800 het gehele jaar door allerlei, van oorsprong katholieke, feesten werden gevierd, zoals vastenavond of carnaval en de jaarlijkse kermis, oorspronkelijk een feest ter herdenking van de kerkwijding. Daarnaast

>>

Vragen voor Kristien Flinck, chirugijn

Wat voor soort wonden behandelt u?

Weet u hoe u besmettelijke ziekten of epidemieën moet bestrijden?

Waar kijkt u naar om te zien wat een patiënt mankeert? Wat gaat u doen zodra Berend de zaak overneemt?

Is er nog pest in de stad?

kende men jaarmarkten. En natuurlijk waren er geregeld bruiloften en andere familiefeesten, waar uitbundig werd gegeten en gedronken.

5.1 Levende Historie op de Hof en in de Sint-Joriskerk

**Hof 1, tel: 033 - 461 61 78,
open: ma t/m za 13-16.30. €0,50.**

Tip: Op vrijdag en zaterdag is er op de Hof markt, Levende Historie wordt dan gespeeld op de Appelmarkt. De steeg in links van de Sint Joriskerk: Windsteeg. Rechts aanhouden: Groenmarkt. Meteen links: Appelmarkt.

Net als tegenwoordig was rond 1600 de Hof hét marktplein van Amersfoort. Regelmatig kan men in de kramen de volgende figuren aantreffen: *Jannitje Daniels*, naaister, *Johanna Kneubel*, dienstmeid en *Sjoerd ter Bruggen*, schrijnwerker of timmerman. Ook marskramer *Klaas van der Capelle* trekt geregeld rond met zijn mars. Alle acteurs hebben hun eigen verleden en die willen ze graag aan belangstellenden meedelen.

Circa 1600 bepaalde de Sint-Joriskerk samen met de Onze-Lieve-Vrouwetoren het gezicht van Amersfoort. Oorspronkelijk bestond de kerk uit een vierkante toren waaromheen van

de dertiende tot het einde van de zestiende eeuw een kerk met drie hallen werd gebouwd. Vóórdat de kerk op 18 maart 1580 definitief in gereformeerde handen kwam, was de kerk van binnen en van buiten beschierd. Een restant daarvan kunnen we nu nog zien in de buitenmuur van de Sint-Joris aan de Langestraat. Niet alleen in de Middeleeuwen, maar nog lange tijd daarna nam deze kerk een centrale plaats in het stadsleven in. Overdag was de kerk voor iedereen toegankelijk. Dat veroorzaakte wel eens overlast: baldadige jongeren moesten door de koster en doodgravers soms met geweld het gebouw uitgeslagen worden. Om loslopende honden te weren werd een hondenslager in dienst genomen.

In de Sint-Joriskerk zijn regelmatig figuren rond 1600 vinden: *Machteld van Os*, oude min in ruste, *Dirk Cornelis Dou*, de stadsschrijver, en *Trijn Wolff*, de dienstster. Net als op de Hof heeft elk van hen zijn of haar eigen verleden. Bijvoorbeeld Kristien Flinck, die als chirurgijn, spreekuur houdt in de chirurgijnkamer van de Sint-Joriskerk. Kristien haar man, de vorige chirurgijn, is dood. Doordat ze haar man altijd terzijde heeft gestaan in dit werk, mag zij nu dit ambt uitoefenen. Als weduwe met vijf kinderen heeft ze het geld dat ze met haar consulten verdient, hard nodig. Ondanks

Vragen aan Rutger Steeck, vervoerster

Waar komt u met de kar?

Wat vervoert u en voor wie?

Wat verdient u met een vrachttje van het Havik naar de Dieventoren?

Hoe komt u aan de kar?

het leed dat haar getroffen heeft, is Kristien een optimistische, vrolijke, goedlachse vrouw die zich de aandacht van mannen laat welgevallen.

Botbreuken, oogkwalen en buikoperaties vallen buiten Kristiens competentie.

Die worden behandeld door "specialisten", rondtrekkende chirurgijns die van tijd tot tijd de stad aandoen. Ook vroeger moest men soms lang wachten op medische hulp.

5.2 Levende Historie en de Handelskar

Open: ma t/m za 13-16.30 uur. Hij trekt door de hele binnenstad, maar is vooral te vinden op de Hof, de Langestraat en rondom de singels.

Zo trekt Rutger Steeck, al dan niet in gezelschap van dienststers als *Digna* of *Grietgen* of het weeskind *Geesje*, met zijn kar door de stad. Rutger is van beroep vervoerster en scharensleep.

Rutger houdt van het leven: hij laat dat overduidelijk blijken door het zingen van vrolijke, soms pikante liedjes.

Bovendien is hij niet wars van de vrouwtjes.

Hij woont in een huisje dat tegen de Utrechtse poort of Sint-Joostenpoort is aangebouwd, dus net binnen de muren van de stad.

Rutger verdient de kost als vervoerster, dat wil zeggen dat hij vrachttjes op zijn kar vervoert.

Iedereen die hij met een zware last ziet sjouwen, biedt hij zijn diensten aan, tegen een geringe vergoeding.

Soms wordt hij ingehuurd door rijke mensen die dan een dienstmeid meesturen om te

controleren of Rutger zijn opdracht naar behoren uitvoert.

Als vervoerster verdient Rutger net genoeg om in leven te blijven. Daarom probeert hij wat bij te verdienen als scharensleep. Hoewel in een kwart van de straten een smederij te vinden was (paarden moesten beslagen worden, net zoals men tegenwoordig overall benzinepompen aantreft), kwam de mensen liever lui dan moe: Rutger kwam langs huis en was bovendien goedkoper.

5.3 Levende Historie in het Burgerweeshuis

Zuidsingel 25, open: ma t/m za 13-16.30. €1,00

Omstreeks 1600 was het Burgerweeshuis zo 'n vijftig jaar oud. Het was gesticht door de priester Jacob van Hees. Hij wilde kinderen opvangen die ten gevolge van epidemieën of oorlogsgeweld hun ouders verloren hadden. Rond 1586 waren in totaal al ruim 150 wezen in dit tehuis opgenomen.

Dankzij giften en schenkingen kon het Burgerweeshuis zichzelf bedruipen: het bezat een eigen veestapel (koeien, varkens, kippen) en land waarop boekweit, rogge en andere gewassen werden verbouwd. Daarnaast had Jan van Westrehnen, één van de weesvaders, het tehuis een brouwersketel in leen gegeven, zodat extra inkomsten werden verkregen met bierbrouwen.

In 1595 verbleven er ongeveer vijftig wezen in het Burgerweeshuis dat gevestigd is in het voormalige Sint-Aegtenklooster gelegen aan 't Zand. In 1611 verhuisde het Burgerweeshuis naar zijn huidige locatie aan de Westsingel.

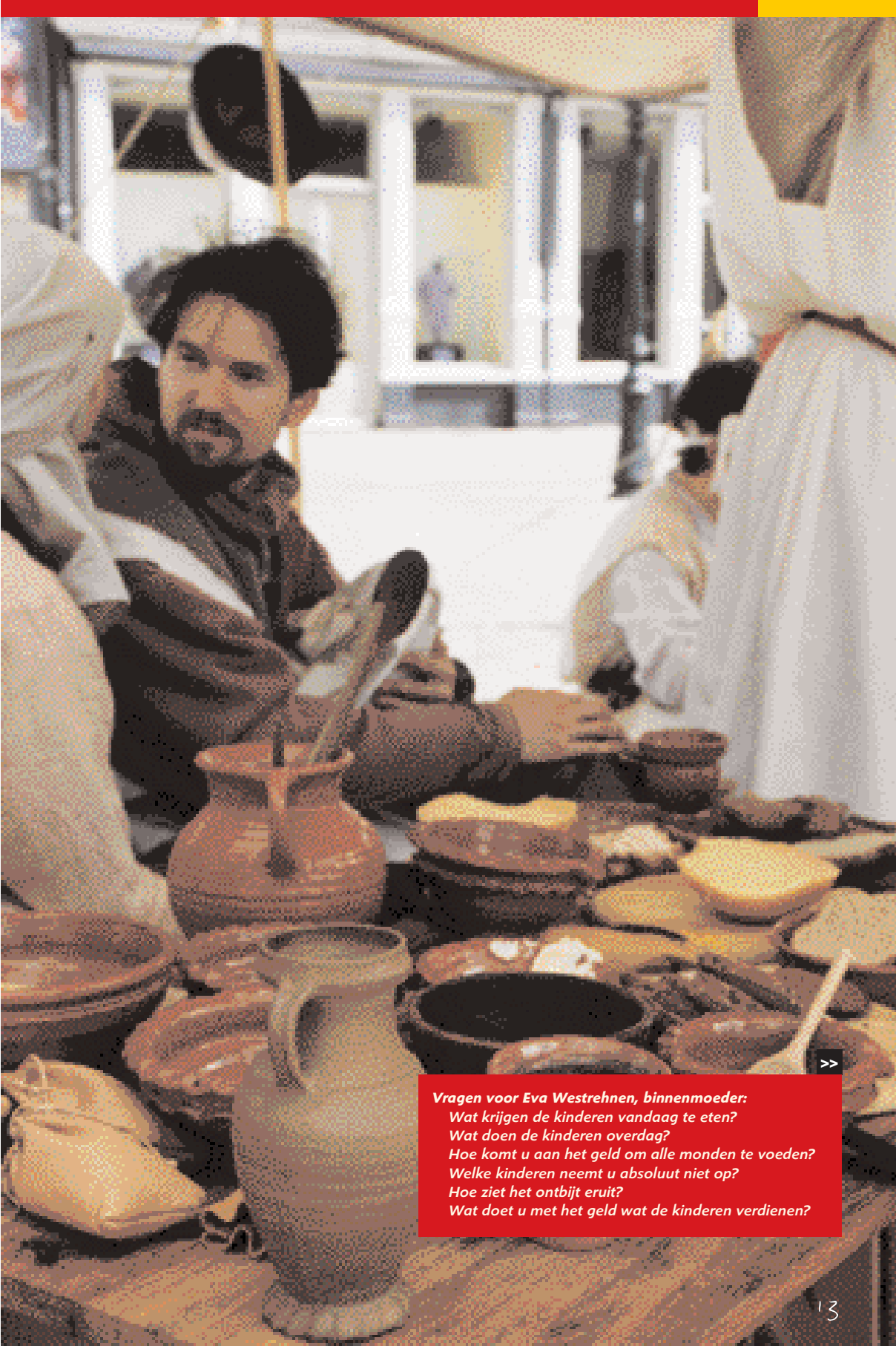
In het Burgerweeshuis zwaait Eva van Westrehnen als binnenmoeder de scepter. Een jaar of vier geleden is ze Caecilia Buysen opgevolgd. Deze Caecilia was na de overgang naar het protestantisme (1580) door de stedelijke magistraten aangesteld om de reformatie door te voeren in het Burgerweeshuis.

Eva is moe. Ze heeft net de verhuizing van 't Zand naar de Westsingel achter de rug. Het Burgerweeshuis is in het voormalige Augustijner klooster Mariënhof gehuisvest. Maar met zijn vele gangetjes en grote ruimten is het nog niet geschikt als weeshuis.

Voortdurend vinden verbouwingen plaats om de vijftig kinderen onderdak te bieden.

Ze hebben nu meer dan voldoende ruimte, maar gebrek aan geld staat allerlei broodnodige verbeteringen in de weg.

Vragen voor Eva Westrehnen, binnenmoeder:

Wat krijgen de kinderen vandaag te eten?

Wat doen de kinderen overdag?

Hoe komt u aan het geld om alle monden te voeden?

Welke kinderen neemt u absoluut niet op?

Hoe ziet het ontbijt eruit?

Wat doet u met het geld wat de kinderen verdienen?

>>

Hoogland
Centrum Natuur- en milieueducatie
Landgoed Schothorst
Bunschoten
Apeldoorn, Zwolle
Baarn, Soest
Amsterdam

**Wandelroute langs de Levende Historie projecten
anno 1900 en 1600.**

- **Startpunt van de wandeling is Museum Flehite aan de Westsingel.**
Vanuit het museum de Westsingel schuin links oversteeken. Daar staat de kapel van het Sint Pieters- en Bloklands gasthuis met de Mannenzaal.
Beleef 1900!, voor verdere informatie zie blz. 17
- **Loop terug richting Flehite en de eerste straat rechts: Nieuweweg.**
Ga direct rechtdoor, na het bruggetje linksaf het Havik op.
Aan het eind van het Havik rechts de Lavendelstraat in.
Loop deze straat uit tot op de Hof. De Handelskar trekt door de hele binnenstad, maar is vooral te vinden op de Hof, de Langestraat en rondom de singels.
Beleef 1600!, voor verder informatie zie blz. 10
- **Loop over de Hof, langs de Sint-Joriskerk, rechtsaf de Langestraat in.**
Tweede straat links: Valkestraat. Einde rechts: Muurhuizen.
Eerste straat links over het water en meteen rechts: Zuidsingel.
Aan uw linkzijdige het Burgerweeshuis.
U bent nog steeds in het jaar anno 1600, voor verdere informatie zie blz. 10
Dit is tevens het eindpunt van de wandelroute anno 1600.

Tip: Er is nog veel meer te zien in Amersfoort!
Zie Highlights op blz. 19

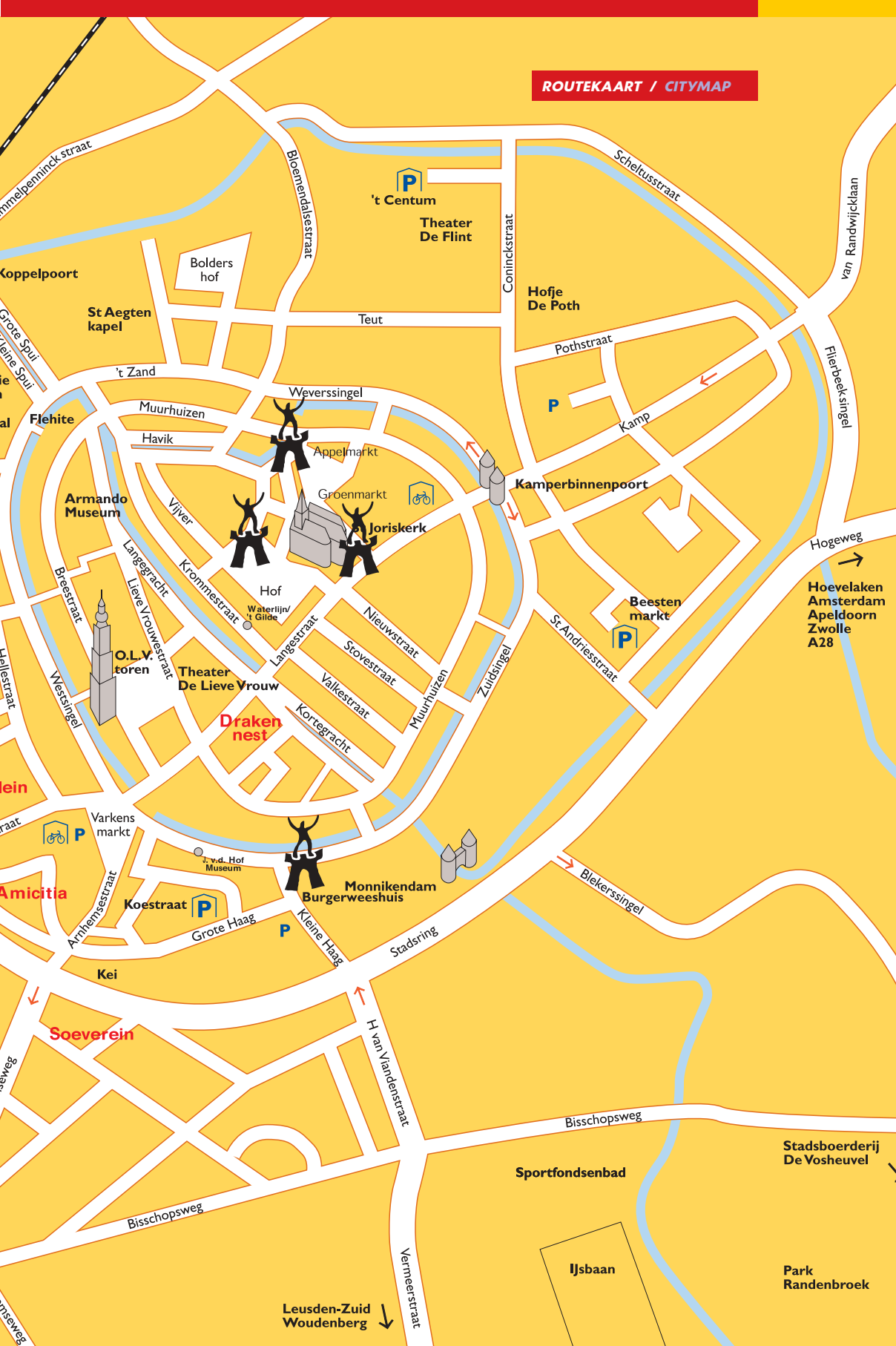
Stationsplein

← Dierenpark
Bosbad
Openluchttheater
Cavalerie Museum
Midgetgolf Bosrust
Utrecht

 bewaakte fietsenstalling

ROUTEKAART / CITYMAP

't Centum
Theater De Flint

Hofje De Poth

Kamperbinnenpoort

Joriskerk

Theater De Lieve Vrouw

Monnikendam
Burgerweeshuis

Hoewelaken
Amsterdam
Apeldoorn
Zwolle
A28

Draken nest

Sportfondsenbad

Stadsboerderij
De Vosheuvel

Leusden-Zuid
Woudenberg

Park
Randenbroek

Ijsbaan

Middelpeemnick straat

Bleuendalstraat

Schellusstraat

van Randwijcklaan

Koppelpoort

Bolders hof

St Aegten kapel

Teut

Coninckstraat

Pothstraat

Kamp

Flethoeksingel

't Zand

Weverssingel

Fleहित

Muurhuizen

Havik

Appelmarkt

Groenmarkt

Armando Museum

Vijver

Hof
Waterlijjn/
't Gilde

Beesten markt

O.L.V. toren

Lange gracht
Lieve Vrouwestraat

Krommestraat

Nieuwstraat

Beezstraat

Langestraat

Stovestraat

St Andriessstraat

Westingel

Langestraat

Stovestraat

Muurhuizen

Zuidsingel

Valkestraat

Kortegracht

lein

Varkens markt

Hof
Museum

Kleine Haag

Blekerssingel

Amicitia

Koestraat

Grote Haag

Stadsring

Kei

Soeverein

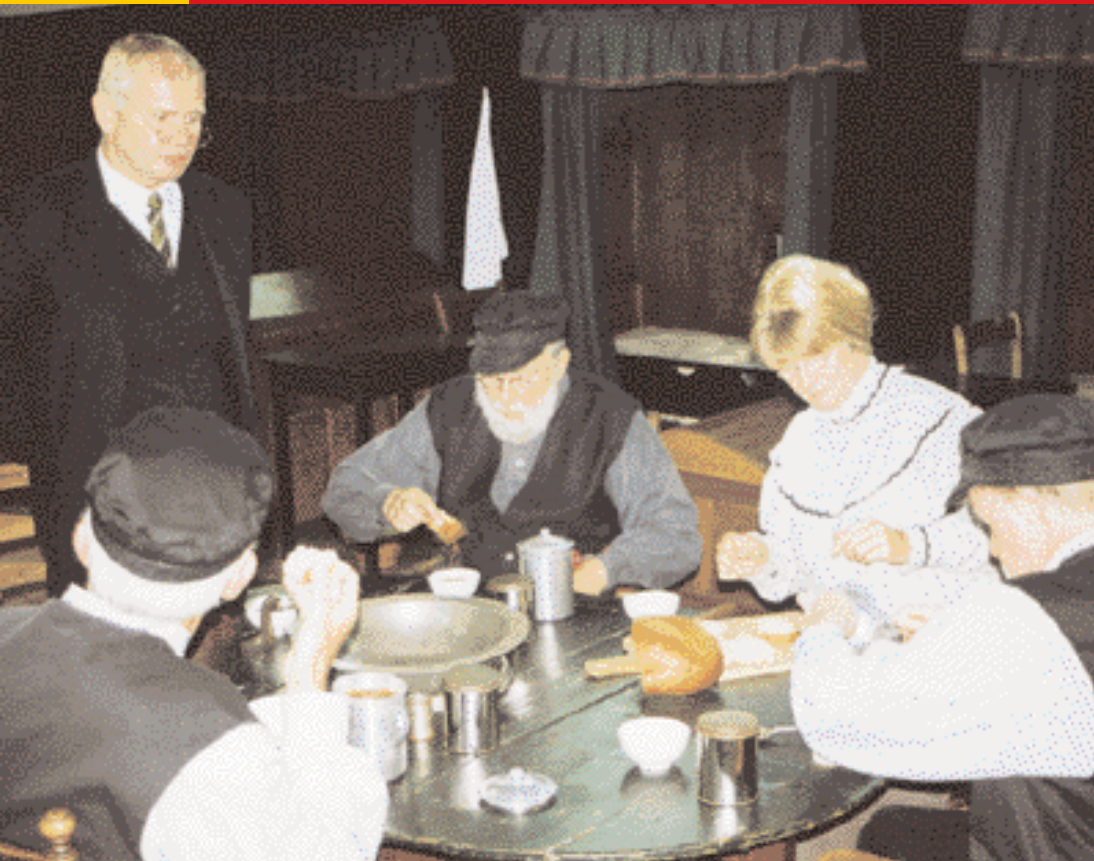
H van Vandendstraat

Bisschopsweg

Bisschopsweg

Vermeerstraat

tsesweg

6. Ontdek Amersfoort rond 1900

Tot halverwege de negentiende eeuw was Amersfoort ,nog helemaal, een door middel-eeuwse muren omsloten stad. Slechts een gedeelte van de vervallen ommuring was gesloopt: op die plaatsen waren fraaie, romantische plantsoenen aangelegd met veel

groen en bomen. Ook de Koppelpoort dreigde onder de slopershamer te vallen, maar dankzij de persoonlijke inzet van koning Willem II (1840-1849) bleef deze unieke waterpoort behouden voor stad en vaderland.

Met de komst van de spoorwegen begon Amersfoort zich in 1863 uit te breiden. Het eerste station verrees aan het Smallepad, net buiten de oude stad. Daar vestigden zich ook bedrijven, aangetrokken door de transportmogelijkheden van het spoor. In 1901 werd het station verplaatst naar de huidige locatie. Rond 1900 werden de eerste huizen buiten de oude stad gebouwd. Op de Berg lieten de welgestelde chique villa 's bouwen; voor spoorwegarbeiders werd speciaal de Spoorwijk aangelegd, het oudste deel van het Soesterkwartier. Het overgrote deel van de ruim twintigduizend Amersfoorters woonde nog steeds in de oude binnenstad, soms onder mensonterende omstandigheden. Zo bericht de *Amerfoortsche Courant* in 1897 over een gezin dat woont "in een ongenummerd huis aan een straat zonder naam, niet bestraat of verlicht, met een voor- en een achterkamer, beide niet behangen, geen water en geen privaat en de vloer in de woon-

kamer bestaat uit losliggende en kapotte plavuizen."

6.1 Levende Historie in de Mannenzaal

Westsingel 47, tel. 033 - 461 99 87, open: di t/m vr 11-13 uur, 14-17 uur, za en zo 13-17 uur. volw. €2,50 (kind t/m 17 jaar gratis).

De huidige Mannenzaal maakte oorspronkelijk deel uit van het Sint-Pietersgasthuis.

Daar werden in de late Middeleeuwen zieke en behoeftige mensen van buiten de stad verpleegd en verzorgd.

In de negentiende eeuw fuseerden het Sint-Pieters- en het Bloklandsgasthuis.

Het complex werd toen een verzorgingstehuis voor oude mannen en vrouwen, veelal zonder familie. Uiteraard woonden mannen en vrouwen gescheiden.

Omstreeks 1907 verbleven er 31 mannen, gastelingen genaamd, in de Mannenzaal. Hun dagritme lag vrijwel helemaal vast. Het luiden van de bel gaf exact aan wanneer men moest opstaan, ontbijten, middageten, koffiedrinken met brood, avondeten en naar bed gaan.

Tussen al deze belsignalen door mocht een gasteling naar buiten, tenzij hij gestraft was wegens het overtreden van de vele regels.

Om acht uur 's avonds (en in de winter zelfs om vier uur 's middags) diende hij weer in huis te zijn. Als hij elders wilde blijven slapen (bijvoorbeeld bij familie of vrienden buiten de stad), moest hij toestemming vragen. Hij

*Wat was vroeger uw beroep?
Hoe bent u hier terecht gekomen, heeft u geen familie?
Is het gezellig met al die kerels?
Zeker vaak kaarten en een borreltje drinken?
Zijn de binnenmoeder en vader streng?
Moet u voor uw verblijf hier betalen?*

mocht bezoek ontvangen, maar alleen en uitsluitend op woensdagmiddag van 2 tot 4.

In de Mannenzaal kunt u kennismaken met een aantal personen:

- *Dirk Hartering*, de binnenvader: hij is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken in het Sint-Pieters- en Bloklandsgasthuis en de Mannenzaal; onlangs heeft hij zijn vrouw Anna verloren.
- *Jenneken van de Biezenbosch*, de ondermoeder: zij heeft het werk overgenomen van de overleden binnenmoeder; zij houdt toezicht op het huishouden en op de vrouwen in de Vrouwenzaal.
- *Hendrik Jekel*, gasteling: hij is de zoon van een letterzetter; hij kan als enige lezen en schrijven.
- *Jacob Meys*, gasteling: hij is altijd ongehuwd gebleven en woonde bij zijn nicht in, maar na haar overlijden heeft hij een plaats in de Mannenzaal gekregen.
- *Barend van Gelder*, gasteling: hij is een lastige oude man die zich slechts met de grootst mogelijke moeite weet aan te passen aan de strenge regels van de Mannenzaal.

8. Toeristische Highlights

Amersfoort heeft veel te bieden en staat bekend als wandelstad, en dat is niet voor niets. De binnenstad van Amersfoort is goed bewaard gebleven, en alles ligt op loopafstand van elkaar. Naast de vele (350) monumenten zijn ook musea, leuke winkels en terrasjes in de binnenstad erg populair bij de bezoeker. Een aantal mogelijkheden is voor u, in de maanden juli en augustus, als bezoeker op een rijtje gezet:

De Onze-Lieve-Vrouwetoren

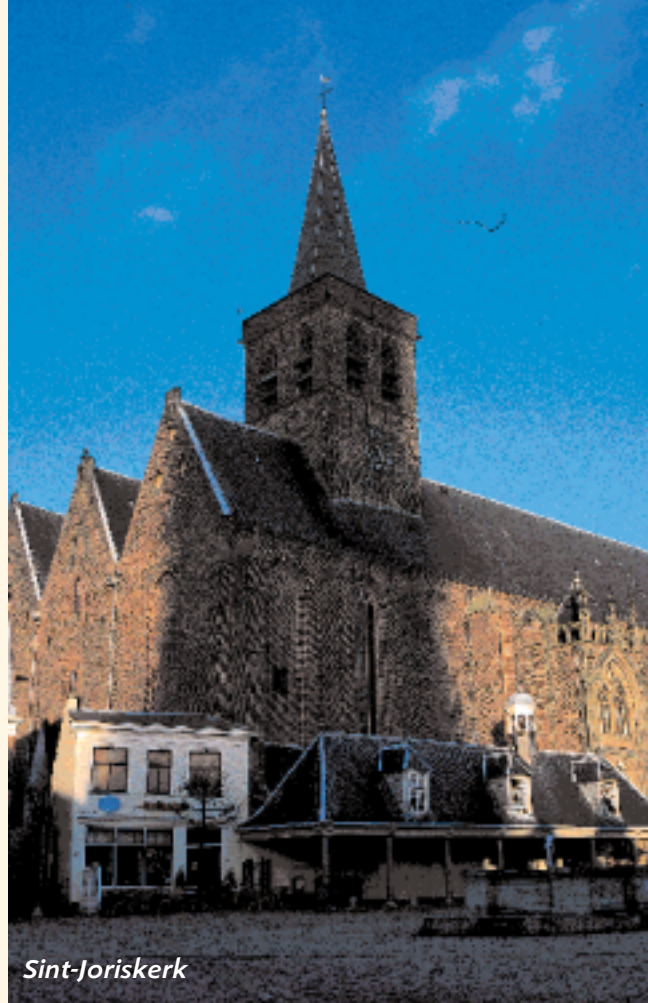
Voor wie het leuk vindt en de conditie heeft bestaat de mogelijkheid om de bijna 100 meter hoge toren te beklimmen. De beloning is een fraai uitzicht over de stad en wijde omgeving. De beklimming kan een uitstekende start zijn om Amersfoort te verkennen. Elk heel uur wordt er een rondleiding gegeven door een ervaren gids. Bij helder weer is zelfs de Domtoren in Utrecht te zien! Vanwege grote belangstelling wordt aangeraden de toren in de ochtenduren te bezoeken. De laatste rondleiding is om 17.00 uur. *Onze-Lieve-Vrouweplein, open: elk heel uur: di t/m zo 11-17 uur, volw. €4,00 kind. €3,00. Kortingsbon achterin dit boekje.*

De Sint-Joriskerk

De kerk werd in de 13e eeuw gewijd. Slechts de toren bevat nog gedeelten die uit de beginperiode stammen. In de loop der tijd is de toren vele malen vergroot en verbouwd. Tegen de Zuidwand van de kerk staat de boterhal (1608). In 1992 is er een dakruiter met een klokkenspel geplaatst. Op de hele uren komt uit het torentje Sint Joris te voorschijn die de draak verslaat. *Hof 1, tel: 033 - 461 61 78, open: ma t/m za 13-16.30 €0,50. Kortingsbon achterin dit boekje.*

De Koppelpoort

Deze Koppelpoort is een unieke gecombineerde land- en waterpoort en dateert uit 1400. De poort werd vroeger gesloten als er vijanden in aantocht waren. Tijdens een rondleiding wordt het authentieke mechanisme getoond. Bezoekers worden uitgenodigd om in de tredmolens te lopen waardoor een elf meter lange windas aan het draaien wordt gebracht. Een ervaren gids vertelt u vele bijzonderheden, de rondleiding duurt circa een half uur. Het is ook mogelijk om de poort te bezoeken in combinatie met een wandeling van het Gilde.

Grote Spui, tel: 033 - 472 22 36, open di 11.30, 13.30, 15 uur, wo 13.30 en 15 uur, do 11.30, 13.30, 15 uur, vr t/m zo 13.30 en 15 uur, volw. €1,20 kind. €0,70.

Wandelen met het Gilde

Van mei t/m september kunnen bezoekers aansluiten voor een buitengewoon leerzame wandeling door de binnenstad. Bij een wandeling met een gids wordt u attent gemaakt op bijzonderheden, die u anders misschien zouden ontgaan; de gids vertelt het verhaal achter een gebouw. Een bezoek aan De Koppelpoort behoort standaard tot de wandeling. Groepen kunnen het gehele jaar op afspraak (min.8 personen) met het Gilde wandelen.

*Start: infowinkel, Krommestraat 5,
tel: 033 - 465 46 36,
open: di 11 en 13 uur, wo 13 uur, do 11 en 13
uur, vr t/m zo om 13 uur,
volw. €3,00 kind. €3,00.*

Kortingsbon achterin dit boekje.

De Waterlijn, rondvaarten

Het gehele seizoen wordt er door de Stichting Waterlijn volop af en aan gevaren. In alle rust en vrijwel onhoorbaar varen de open rondvaartboten "stapvoets" door de binnenstad. Door de verhalen van de schippers komt de geschiedenis weer tot leven. Een kaartje is te koop in de infowinkel in de Krommestraat. Groepen kunnen ook een boot afhuren, er zijn diverse routes mogelijk die gemiddeld 45 minuten duren.

*Start: Brandgang, Krommestraat 5,
tel: 033 - 465 46 36, open: ma 13 tot 17 uur,
di t/m za 10.30 t/m 17 uur, zo 12.30 t/m 17 uur,
volw. €3,00 kind. t/m 12 jaar €2,10.*

Kortingsbon achterin dit boekje.

Museum Flehite

Dit museum is gevestigd in drie prachtige gerestaureerde Muurhuizen. De zeer gevarieerde collectie geeft een overzicht van de geschiedenis van Amersfoort en omgeving van de prehistorie tot heden. Het Museum bezit prachtige schilderijen van Amersfoortse kunstenaars als Matthias, Pieter Withoos en Hendrik Jan Wolter.

*Westsingel 50, tel: 033 - 461 99 87,
open: di t/m vr 11-17, za en zo 13-17 uur,
volw. €4,00 kind. t/m 17 jaar gratis,
incl. bezoek Mannenzaal.*

Kortingsbon achterin dit boekje.

Mondriaanhuis

Het Mondriaanhuis is het geboortehuis van Piet Mondriaan (1872-1944). In het huis annex schoolgebouw, waar vader Mondriaan vroeger les gaf, is een documentair overzicht van Mondriaans leven en werk te zien. Zijn beroemde Parijse atelier is op ware grootte nagebouwd. Het museum bezit bovendien een grote collectie werken op papier van eigentijdse constructieve en concrete kunstenaars uit de hele wereld.

*Kortegracht 11, tel: 033- 462 01 80,
open: di t/m vr 10-17, za, zo 13-17 uur,
volw. €3,00 kind. vanaf 12 jaar €2,25.*

Kortingsbon achterin dit boekje.

De Zonnehof

De Zonnehof werd in 1959 gebouwd door de beroemde architect Gerrit Rietveld. Het is een unieke tentoonstellingsruimte en een goed voorbeeld van de architectuur van 'De Stijl'. Er worden nationale en internationale tentoonstellingen gepresenteerd op het terrein van de schilder- en beeldhouwkunst, architectuur, fotografie en vormgeving met een accent op actuele ontwikkelingen.

*Zonnehof 8, tel: 033 - 463 30 34,
open: ma t/m vr 11-17 uur, za, zo 12-17 uur,
volw. €2,30, kind. 12 t/m 18 jaar €1,15.*

Kortingsbon achterin dit boekje.

Armando Museum

Het Armando Museum is gevestigd in de vroeg 19e eeuwse neoclassicistische hallenkerk: De Elleboogkerk. Dit grondig gerestaureerde monument biedt een prachtige ambiance voor het werk van beeldend kunstenaar, schrijver, film- en theatermaker en violist Armando. Het werk van Armando heeft een directe relatie met de stad Amersfoort. De thema's in zijn werk zoals verleden, herinnering en melancholie zijn te herleiden naar de tijd die hij als jongen van 1939 tot 1949

Armando Museum

doorbracht nabij 'Het Kamp Amersfoort'.
De Elleboogkerk, Langegracht 36,
tel: 033-461 40 88,
open: di t/m vr 11-17, za, zo 12-17 uur,
volw. €3,40, kind 12 t/m 18 jaar €1,70.
Kortingsbon achterin dit boekje.

Dierenpark Amersfoort

Dit dierenpark heeft een bijzondere opzet, op humoristische en mooie wijze biedt het park een andere kijk op het dierenrijk. Verrassend is het sprookjesachtige gedeelte "Stad Der Oudheid". Deze stad vertelt wonderlijke verhalen, zoals de ruïne van Aristoteles, de tempel van Luxor en het paleis van koning Darius. Maar er is nog meer, zoals de Oosterse apotheek, een mysterieuze kwakzalverswinkel, het knuffelplein en de Japanse tuin. Het park is met meer dan duizend dieren in haar collectie de grootste dagattractie in de regio. Vanaf het Station rijdt de Berenlijn rechtstreeks naar het park.

B. Wuytierslaan 224, tel: 033 - 422 71 00,
open: ma t/m zo van 9-18 uur,
12 juli t/m 24 aug. vr en za van 9-21 uur,
volw. €14,00 kind. t/m 9 jaar €11,00.
Kortingsbon achterin dit boekje.

Overige aanraders in de binnenstad:

De Amersfoortse Kei
Op de hoek Stadsring / Arnhemsestraat

Bierbrouwerij de Drie Ringen
Kleine Spui 18, tel: 033 - 465 65 75
Open: do t/m za 13-19 uur.

Archeologisch centrum
Langegracht 11 tel: 033 - 463 77 97
Open: wo 14-16.30 uur
Entree gratis.

Museum Jacob van den Hof
Zuidsingel 14, tel: 033 - 462 57 55
Open: za en zo 12-17 uur, en op afspraak
Entree: €2,30.

Verdere informatie over de stad en haar omgeving, restaurants, hotels, galeries, en overige bezienswaardigheden:
VVV Amersfoort, Stationsplein 9-11,
3818 LE Amersfoort,
tel: 0900 - 112 23 64 of
www.vvvamersfoort.nl.

Bistro "In Den Vollen Pot"

Gratis karaf huiswijn bij dinér, voor 2 pers.

*Geopend iedere dag vanaf 17 uur
Lieve Vrouwenkerkhof 8-10
tel: 033 - 463 23 29*

normaal €9,10

Restaurant "Het Croontje"

Gratis drankje bij de lunch, voor 1 pers.

*maandags gesloten
di t/m zo 11-16.30, 17.30-22
Westsingel 48,
tel: 033 - 461 38 77*

(keuze uit, koffie/thee/frisdrank/jus)

Ijssalon "San Marco"

Het tweede bolletje ijs gratis, voor 1 pers.

*Open iedere dag van 11.30-22.30 uur
Langestraat 43,
tel: 033 - 461 57 71*

korting €0,80

Eethuys "In De Ouwe Klock"

Kleine lunch: soep naar keuze, kroket met brood, een glas melk.

*Open ma t/m zo 10-1 uur
Hof 6,
tel: 033 - 494 80 75*

€6,90 voor 1 pers.
(normaal €9,60) korting €3,30

Café "De Blauwe Engel"

Koffie met gebak óf Amersfoorts keitje.

*Open ma t/m za vanaf 10-1 uur
t/m 24 zo vanaf 11 uur
Hof 4,
tel: 033 - 462 60 91*

€2,70 voor 1 pers.
(normaal €3,10) korting €0,40

Dierenpark Amersfoort

*Open ma t/m zo van 9-18 uur
12 juli-aug. vr en za van 9-21 uur,
volw. €14,00 kind. t/m 9 jaar €11,00
€1,25 korting op entreeprijs, max. 4 pers.
B. Wuytierslaan 224,
Tel: 033 - 422 71 00*

korting op de entreeprijs €1,25

Café "Hertog Jan"

*Gratis drankje naar keuze bij een broodje,
voor 1 pers.*

*Open di t/m do en zo 14-2 uur
Appelmarkt 18,
tel: 033 - 462 20 42*

(keuze uit, koffie/thee/frisdrank/jus)

De Waterlijn

*Open ma 13-17 uur, di t/m za 10.30-17 uur,
vr/za 14-16 uur, zo 12.30-17 uur,
volw. €3,00 kind. t/m 12 jaar €2,10
Krommestraat 5,
tel: 033 - 465 46 36*

korting op de rondvaart, max 4 pers. €1,00

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

't Gilde Eemland

€1,00 korting op de stadswandeling,
entreprijs, 1 pers.
incl. bezoek Koppelpoort, 1 pers.

Open di 11 en 13 uur, wo 13 uur,
do 11 en 13 uur, vr t/m zo 13 uur
volw. €3,00 kind. €2,00
Krommestraat 5,
tel: 033 - 465 46 36

korting €1,00

De Sint-Joriskerk

Open ma t/m za 13-16.30,
€0,20 korting op entreprijs, 1 pers.

volw. en kind. €0,50
Hof 1,
tel: 033 - 461 61 78

korting €0,20

Het Burgerweeshuis

Gratis entree, max. 4 pers.

Open ma t/m za 13-16.30 uur,
volw. en kind. €1,00

Zuidsingel 25.

GRATIS!

Onze Lieve Vrouwetoren

€1,00 korting op entreprijs, 1 pers.

Open elk heel uur, ma 14-17 uur
di t/m zo 11-17 uur,
volw. €4,00 kind. €3,00

Onze Lieve Vrouweplein.

korting €1,00

Armando museum

gratis kop koffie bij bezoek aan museum,
1 pers.

Open di t/m vr 11-17 uur, za en zo 12-17 uur,
volw. €3,40, kind 12 t/m 18 jaar €1,70

Langegracht 36,
tel: 033 - 461 40 88

Kopje Koffie GRATIS!

Mondriaanhuis

€1,00 korting op entreprijs, 1 pers.

Open di t/m vr 10-17 uur, za 13-17 uur,
volw. €3,00 kind. vanaf 12jaar €2,25

Kortegracht 11,
tel: 033 - 462 01 80

korting €1,00

Museum Flehite

€1,00 korting op entree, 1 pers.

Open di t/m vr 11-17, za en zo 13-17 uur,
volw. €4,00 kind. t/m 17 jaar gratis, incl. bezoek

aan de Mannenzaal
Westsingel 50,
tel: 033 - 461 99 87

korting €1,00

De Zonnehof

€1,00 korting op entreprijs, 1 pers.

Open ma t/m vr 11-17 uur, zo 12-17 uur,
volw. €2,30, 12 t/m 18 jaar €1,15

Zonnehof 8
tel: 033 - 463 30 34

korting €1,00

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

**alleen geldig in de maanden
juli en augustus 2002**

COLOFON

Juni 2002

Uitgave

Het boekje Amersfoort, de stad van Levende historie, is een uitgave van VVV Amersfoort i.s.m. Uitgeverij Educom BV en Stichting Levende Historie.

De projecten Levende Historie komen tot stand dankzij een financiële bijdrage van de gemeente Amersfoort en een aantal bedrijven. Speciale dank gaat uit naar onze hoofdsponsor van dit evenement: NV Stadsherstel Amersfoort, die de stichting bovendien een bijzonder onderkomen op de Weversingel 37 ter beschikking heeft gesteld.

AMERSFOORTSE MAATSCHAPPIJ TOT
NV STADSSHERSTEL

Vriend(in) worden van de stichting is mogelijk door het overmaken van €12,00 op rekeningnummer 1230.95921. U ontvangt dan jaarlijks het verslag van de stichting en dit boekje.

Realisatie

Uitgeverij Educom BV
R.P.H. Diederiks, uitgever
Mathenesserlaan 347
3023 GB Rotterdam
Postbus 25296
3001 HG Rotterdam
Tel. (010) 425 65 44
Fax. (010) 425 72 25
E-mail: info@uitgeverijeducom.nl
Internet: www.uitgeverijeducom.nl

Eindredactie

Ludo Jongen

Redactie

Bauke Spijkerman en Saskia Rijnders, Nancy Weewer, Siska Vrieling, Henk 't Jong, Lydia Edelkoort en Joost Gruijters.

Fotografie

Ronald Emanuel (omslagfoto)
VVV Amersfoort (tenzij anders vermeld)

Coördinatie

VVV Amersfoort
Stationsplein 9-11
3818 LE Amersfoort
telefoon 0900 - 112 23 64
e-mail: info@vvvamersfoort.nl
www.vvvamersfoort.nl

Oplage

4.000 exemplaren.

Dank aan: Van den Donk en Romeyn, wethouder J. de Wilde, Gerard Ijzereef, Han Gerlings, Berto van der Deijl, Liesbeth van den Donk, Theo Hotke, Janneke van Brussel en natuurlijk alle spelers die meewerken aan de Levende Historie projecten.

Bij het tot stand komen van dit boekje is uiterste zorgvuldigheid betracht. Bij eventuele onjuistheden kunnen VVV Amersfoort en Uitgeverij Educom geen verantwoordelijkheid aanvaarden.

Copyrights juni 2002

Prins Bernhard Cultuurfonds Utrecht

OPENINGSTIJDEN LEVENDE HISTORIE PROJECTEN

	Schothorst Rondom 800*	De Hof Rondom 1600	Appelmarkt Rondom 1600	Burgerweeshuis Rondom 1600	Mannenzaal Rondom 1900
<i>Maandag</i>	<i>gesloten</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>zie De Hof</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>gesloten</i>
<i>Dinsdag</i>	<i>15-17 uur</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>zie De Hof</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>11-13 uur/14-17 uur</i>
<i>Woensdag</i>	<i>13-17 uur</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>zie De Hof</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>11-13 uur/14-17 uur</i>
<i>Donderdag</i>	<i>15-17 uur</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>zie De Hof</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>11-13 uur/14-17 uur</i>
<i>Vrijdag</i>	<i>15-17 uur</i>	<i>zie Appelmarkt</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>11-13 uur/14-17 uur</i>
<i>Zaterdag</i>	<i>13-17 uur</i>	<i>zie Appelmarkt</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>13-16.30 uur</i>	<i>13-17 uur</i>
<i>Zondag</i>	<i>13-17 uur</i>	<i>gesloten</i>	<i>gesloten</i>	<i>gesloten</i>	<i>13-17 uur</i>

* Op zaterdag en zondag zijn er spelers aanwezig. Op de overige dagen verteld de beheerder u het verhaal rondom de Middeleeuwse boerderij. De Handelskar trekt door de binnenstad van ma t/m za 13-16.30 uur. Hij is vooral te zien op de Hof, de Langestraat en rondom de singels.